

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Radkovou v právní věci žalobkyně **V. B.**, bytem D. 23, O., proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje**, se sídlem v Olomouci, Jeremenkova 40a, ve věci žaloby o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2010, č. j. KUOK/115620/2010, ve věci přestupku, o ustanovení žalobkyně opatrovníkem,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 11. 2010, č. j. KUOK 115620/2010, se ruší a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.

II. Žalobkyni se náhrada nákladů nepřiznává.

III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Podanou žalobou se žalobkyně domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného, označeného v záhlaví. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Olomouce ze dne 30. 9. 2010, č. j. SMOI/AŘMV/2/1695/2010/Cap, kterým byla žalobkyně ustanovena opatrovníkem

Milan Baďury, účastníka řízení o přestupcích, k obhajobě jeho práv.

V žalobě namítala žalobkyně, že opatrovanec je sice jejím biologickým otcem, ale žalobkyně se s ním již řadu let nestýká a nemá žádné informace o jeho osobě. Navíc žalobkyně nezná právní úkony řízení o dopravních přestupcích a není způsobilá účinně hájit jeho zájmy. Ze skutečnosti, že je biologickou dcerou pana Baďury podle žalobkyně přece nemůže vyplývat automaticky to, že je vhodnou osobou pro výkon této funkce. Funkci opatrovníka žalobkyně nechce vykonávat a necítí se k jejímu výkonu způsobilá. Žalobkyně se domnívá, že byla ustanovena opatrovníkem otci jen proto, aby měl správní orgán komu doručovat poštu, čímž si chce zjednodušit svou práci. Žalobkyně napadá i to, že z obou napadených rozhodnutí nevyplývá postup, jakým správní orgán zjišťoval pobyt jejího otce. Postup správního orgánu považuje žalobkyně za formalistický, měla za to, že bude otci ustanoven zástupce z řad advokátů. Žalobkyně navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a odložení jeho vykonatelnosti.

Ve vyjádření žalovaný uvedl, že námitky žalobkyně jsou nedůvodné a pro ustanovení žalobkyně byly splněny zákonné podmínky, protože se opatrovanci nedařilo doručovat. K otázce vhodnosti žalobkyně jako opatrovníka uvedl, že v § 32 odst. 4 správního řádu je vhodná osoba uvedena negativně, avšak žalobkyně neuvedla žádnou ze skutečností v zákoně vyjmenovaných, které by svědčily o tom, že nebude hájit řádně zájmy otce a nenaznačila ani možný střet zájmů. Podle žalovaného § 32 odst. 4 správního řádu ukládá osobě ustanovené jako opatrovník tuto funkci přijmout a ustanovení není vázáno na její souhlas. Žalovaný se hájí, že k ustanovení opatrovníka došlo z důvodu zajištění práv opatrovance. Námitka žalobkyně, že není způsobilá účinně hájit zájmy opatrovance, je subjektivní a nemůže být důvodem k neustanovení opatrovníka. Při takovém výkladu by byly způsobilé opatrovníky být jen osoby s právníkem vzděláním, avšak pokud by zákonodárce chtěl stanovit tuto podmínku, učinil by tak jednoznačně. S přiznáním odkladného účinku žalobě vyslovil žalovaný nesouhlas.

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s.ř.s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.), tedy ke dni 30. 11. 2010.

Ze správního spisu krajský soud zjistil, že obviněnému z přestupku Milanu Baďurovi, který měl jako pobyt uvedenu adresu H. n. 583 (což je adresa Magistrátu města Olomouce), se nepodařilo doručit předvolání k podání vysvětlení na adresu jeho zaměstnavatele (zásilka nebyla v úložní době vyzvednuta ani se ji tam nepodařilo obviněnému doručit Policií ČR) ani na adresu jeho matky prostřednictvím Policie ČR. Z evidence obyvatel zjistil správní orgán, že obviněný z přestupku má dceru a tu ustanovil opatrovníkem. Žalobkyně byla poučena v rozhodnutí podle § 32 odst. 4 a 8 správního řádu. Proti tomuto rozhodnutí se žalobkyně odvolala, protože se svým otcem již několik let neudrhuje žádný kontakt a taktéž neví, kde se zdrhuje.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že námitky žalobkyně nejsou důvodné, odkázal na § 32 odst. 4 správního řádu a uvedl, že žalobkyni považoval za osobu vhodnou k zastupování opatrovance, protože u ní není dán žádný důvod pro nedostatečné hájení práv jejího otce. Skutečnosti, které žalobkyně

uvedla, nejsou závažným důvodem pro odmítnutí výkonu funkce opatrovníka. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalobkyni sdělil, že s funkcí opatrovníka nejsou spojeny žádné právní důsledky, týkající se případně uložené sankce jejímu otci a že žalobkyně bude pouze řádně hájit zájmy svého opatrovance, přebírat zaslanou poštu a případně činit jiné úkony pro hájení jeho práv. Jakmile pominou důvody, které vedly k ustanovení opatrovníka, funkce zanikne, což nastane nabytím právní moci rozhodnutí.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Spornou otázkou v souzené věci je, zda žalobkyně byla osobou vhodnou k ustanovení do funkce opatrovníka M. B..

Podle § 32 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, opatrovníkem správní orgán ustanoví toho, u koho je osoba, již se opatrovník ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Tato osoba je povinna funkci opatrovníka přijmout, pokud jí v tom nebrání závažné důvody. Opatrovníkem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje obavu, že nebude řádně hájit zájmy opatrovance.

Podle § 32 odst. 8 správního řádu funkce opatrovníka zaniká, jakmile zastoupený začal být zastupován zákonným zástupcem nebo nabytí procesní způsobilosti anebo pominuly důvody, pro něž byl opatrovník ustanoven. Tuto skutečnost správní orgán poznamená do spisu, jakmile se o ní dozví; v pochybnosti rozhodne usnesením, které se oznamuje pouze opatrovníkovi a opatrovanci nebo jeho zákonnému zástupci.

Krajský soud vhodnost žalobkyně pro zastupování opatrovance v souzené věci neshledal. Lze konstatovat, že postupu správního orgánu nelze nic vytknout do doby, než se dozvěděl od žalobkyně, že opatrovanec je jejím biologickým otcem, se kterým ona již řadu let neudrhuje žádný kontakt a rovněž jí není známo místo jeho pobytu. Za takové situace již nelze považovat žalobkyni jako osobu vhodnou k zastupování opatrovance. V první řadě ustanovení § 32 odst. 4 správního řádu ukládá správnímu orgánu, aby ustanovil jako opatrovníka osobu, u které je opatrovanec v péči. Ze správního spisu nevyplývá, že by správní orgán zjistil, v čí péči je opatrovanec. Opatrovanec nemusí být také v žádné péči, úvaha správního orgánu pak má směřovat ke zjištění jeho doručovací adresy či jeho pobytu anebo k ustanovení opatrovníka, kterým by byla jiná vhodná osoba.

Smyslem ustanovení opatrovníka je učinit takový procesní úkon, aby účastník řízení byl účasten řízení (pokud nemůže být sám, tak alespoň prostřednictvím jiné osoby), aby byl jeho zástupce obeznámen s tímto řízením, aby jej někdo hájil a uplatňoval práva opatrovance. Vhodnost vybraného opatrovníka je na posouzení a úvaze správního orgánu. A tuto svou úvahu musí správní orgán řádně odůvodnit. Součástí posouzení je i úvaha, zda ustanovený opatrovník bude funkci opatrovníka skutečně vykonávat a zájmy opatrovance hájit.

Pokud žalobkyně již ve svém odvolání namítla, že funkci opatrovníka vykonávat nechce a nehodlá (což následně potvrzuje i to, že další zasílanou poštou jakožto opatrovnice podle správního spisu nepřebírala), už tento samotný fakt zpochybňuje vhodnost ustanovené osoby. Již v tuto chvíli vzniká správnímu orgánu

nejen pochybnost, ale i odůvodněná obava, že ustanovení takového opatrovníka postrádá zcela svůj smysl.

Pro podporu shora uvedené argumentace krajský soud uvádí, že náhled na funkci opatrovníka se vyvíjel a judikatura již v několika případech dospěla k několika závěrům, týkajících se vhodnosti ustanovovaných osob. Podle krajského soudu lze část argumentace, která se týkala ustanovování opatrovníků v soudních řízeních, použít i na argumentaci k ustanovování opatrovníků ve správních řízeních. Rozhodovací praxe soudů došla k tomu, že zásadně je nepřípustné, aby opatrovníkem byla ustanovena osoba, která je pracovníkem instituce, která řízení vede, ale nemůže jím být ani osoba, která s ustanovením do funkce opatrovníka nesouhlasí. V souvislosti se soudním řízením jde např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2008, č. j. 1 As 34/2007-48, podle kterého ...*“smyslem funkce opatrovníka je hájit zájmy účastníka řízení, nikoli usnadnění provádění procesních úkonů soudu, je soud vždy povinen zkoumat vhodnost ustanovení takové osoby opatrovníkem. Přitom by měl přihlídnout např. ke vztahu účastníka a potenciálního opatrovníka (např. předchozí poskytnutí právních služeb), pokud by mu byl ze soudního či správního spisu znám.“*

Dále lze odkázat na nález Ústavního soudu ze dne 6. 6. 2002, sp.zn. III. ÚS 717/01, dále ze dne 31. 3. 2005 sp.zn. II. ÚS 629/04 a nález Ústavního soudu ze dne 19. 5. 2008 sp.zn. IV. ÚS 2992/08, z něhož je dále citováno níže, nález Ústavního soudu ze dne 2. 7. 2001, podle kterého nelze považovat žádnou osobu opatrovníkem proti její vůli a je v řízení třeba vyčerpat všechny ostatní možnosti navázání kontaktu s opatrovancem a poté ustanovení opatrovníka z okruhu užší a širší rodiny.

V souzené věci o vztahu mezi žalobkyní a opatrovancem byl správní orgán informován žalobkyní v odvolání, kde žalobkyně uvedla, že se se svým biologickým otcem řadu let nestýká a není jí znám kontakt na něj. Žalobkyně se svým ustanovením jednoznačně nesouhlasila, což samo o sobě dává podle judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, s níž se krajský soud ztotožňuje, důvod pro to, aby byla funkce opatrovníka zbavena. K tomu žalobkyně uvedla i důvod, který podle krajského soudu je relevantní a s ohledem na smysl ustanovení opatrovníka není dle soudu třeba dalšího zkoumání, zda jsou tvrzení žalobkyně pravdivá.

Pro úplnost soud upozorňuje v souvislosti s poučením žalobkyně v napadeném rozhodnutí, podle kterého nevznikají žalobkyni z přijetí funkce opatrovníka žádné právní důsledky, týkající se případně uložené sankce opatrovanci, že smyslem ustanovení opatrovníka je stanovit opatrovanci zástupce, která má stejné povinnosti jako zástupce smluvní (tj. například i advokát). Pokud by nesprávným zastupováním vznikla opatrovanci škoda, mohl by se jí po opatrovníku opatrovanec domáhat. Hájení zájmů opatrovance znamená i nahlížení do spisů, podávání vyjádření, činění procesních návrhů atd. (srovnej nález Ústavního soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2992/08, podle kterého má být opatrovník vybírán z okruhu osob blízkých osobě zastupovaného, resp. těch, které jsou skutečně schopny reprezentovat zájmy účastníka a nesmí zde dojít ke kolizi zájmů opatrovníka a opatrovance).

Pokud ze samotné podstaty ustanovení opatrovníka vyplývá to, že jeho funkce je postavena na roveň smluvního zástupce (shodně nález Ústavního soudu ze dne

2. 7. 2001, sp.zn. II. ÚS 27/2000), pak soud shledává jako další a doplňující argument pro své rozhodnutí za důvodné i námitky žalobkyně, podle kterých není schopna s dostatečnými znalostmi obhajovat zájmy opatrovance. Podle prohlášení žalobkyně v soudním řízení je tato vedena na Úřadu práce jako nezaměstnaná a vykonávala na dohodu o provedení práce servírku. Dle svého tvrzení v žalobě nemá žalobkyně právnické vzdělání a na obhajobu opatrovance se necítí způsobilá. Její odmítnutí vykonávat funkci opatrovníka i z těchto důvodů shledal soud jako oprávněné. Otázku, zda funkci opatrovníka má vykonávat zásadně advokát, nelze obecně jednoznačně odpovědět a závisí na konkrétních okolnostech každého případu.

Závěrem krajský soud uzavírá, že žalovaný neposoudil po podání odvolání řádně vhodnost ustanovení žalobkyně jako opatrovníka. Pokud žalobkyně nebyla ochotna, zejména s ohledem na uvedené důvody, funkci opatrovníka zastávat, podle krajského soudu ji měl správní orgán této funkce zprostit.

Krajský soud se zrušením napadeného rozhodnutí současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný vázán vysloveným právním názorem, že žalobkyně nebyla s ohledem na její dovolací námitky osobou vhodnou k výkonu funkce opatrovníka.

Krajský soud konstatuje, že věc vyřídil přednostně a protože rozhodl ve věci samé, už nerozhodoval o odkladném účinku.

Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšná žalobkyně žádné nepožadovala a soud ze spisu žádné nezjistil (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Olomouci dne 2. 6. 2011

JUDr. Martina Radkova
samosoudkyně